

Landsbygdsdepartementet
Jakt-, fiske- och sameenheten
103 33 Stockholm

Remiss 2012-01 27 angående vissa ändringar i jaktförordningen (1987:905)

L2011/1649(2910,3210,3214,3224,3404,3428,L2012/116)

Svenska Jägareförbundet får efter att ha tagit del av den aktuella remissen anföra följande.

Remissen, som innehåller sammanlagt åtta framställningar, besvaras i den ordning de är upptagna i remissen. Jägareförbundets särskilda kommentarer och motivering till respektive hemställan framgår av bilaga.

Sammanfattning

- 1. Skyddsjakt på grågås hela året**
Hemställan överensstämmer med vad som framgår av Jägareförbundets jakttidsförslag och tillstyrks därmed.
- 2. Ändrade jakttider för fåglar**
Hemställan avstyrks då det enligt Jägareförbundets uppfattning inte finns tillräckliga biologiska motiv till att införa de inskränkningar som föreslås.
- 3. Översyn av möjligheten till skyddsjakt på soptippar**
Hemställan vad avser ändring av den aktuella skyddsjaktsmöjligheten avstyrks.
- 4. Konsekvensutredning av jakt med lös hund**
Hemställan avstyrks då det enligt Jägareförbundets mening saknas bärande motiv till en konsekvensutredning.
- 5. Ändrade jakttider**
Inga ytterligare kommentarer (eget förslag)
- 6. Skyddsjakt på grågås april månad**
Hemställan avstyrks till förmån för LRF:s hemställan om skyddsjakt hela året.
- 7. Möjlighet att besluta om älgjaktstider**
Hemställan tillstyrks för att stödja den adaptiva älgförvaltningen.
- 8. Möjlighet till skyddsjakt på rovdjur inom Nationalparker**
Hemställan tillstyrks då enligt Jägareförbundets mening inte finns skäl att ha olika skyddsjaktsmöjligheter inom eller utanför Nationalparker.

Svenska Jägareförbundet

Torsten Mörner
Ordförande

Hans von Essen
Riksjaktvårdskonsulent

Bilaga till remissvar från Svenska Jägareförbundet 2012-02-29 avseende remiss från Landsbyggsdepartementet 2012-01-27

L2011/1649 (2910,3210,3214,3224,3404,3428,L2012/116)

1. Hemställan från Lantbrukarnas Riksförbund om skyddsjakt på grågås hela jaktåret.

Hemställan om skyddsjakt på grågås året runt överensstämmer med vad som framgår av Jägareförbundets jaktidsförslag. Med hänvisning till detta tillstyrker förbundet förslaget i sin helhet.

2. Hemställan från Sveriges Ornitologiska Förening om ändringar av jakttider på fåglar.

Jägareförbundet anser att Sveriges Ornitologiska Förenings förslag vad gäller förändring av fågeljaktstider vilar på en mycket bräcklig grund. Allt ifrån rena felaktigheter om Fågeldirektivet och populationsfakta till rena tyckande ger skrivelsen ett tendentiöst intryck.

Under de senaste 25 åren har jakttiden helt försvunnit för 9 fågelarter medan det inte införts jakttid på någon ny fågelart i Sverige. Det har alltså skett en enkelriktad förändring när det gäller jakttider på fåglar i modern tid. Under samma period är det lika många fågelarter som ökat i antal som minskat. Detta kan varken anses vara en faktabaserad och adaptiv förvaltning eller förenligt med begreppet "wise use" av denna dynamiska resurs. Avsaknaden av tydligt faktabaserade beslut kring jakttider är olycklig då den leder till onödiga låsningar mellan intressegrupper och samtidigt tar bort fokus från gemensamt konstruktivt arbete med relevanta fågelskyddsproblem.

Att ta bort jakttiden för en art som är under minskning och där jakten saknar betydelse för artens populationsutveckling kan således innebära att andra reella hot får lägre fokus. Ett exempel på detta är SOF:s önskan att jakttiden på alfågel tas bort. Alfågel är en art som minskar i Östersjön troligen p.g.a. oljeutsläpp och andra mänskliga aktiviteter. Dessa hot mot alfågeln kräver omedelbara åtgärder från myndigheter i Sverige medan dödligheten vid den svenska jakten helt saknar betydelse för arten. Minskning av en population är i sig inte ett skäl för att inskränka jakten då en minskning inte sällan är en naturlig process. Arters populationsstorlekar kan variera kraftigt i cykler som t.ex. för skogshönsen. Att då inskränka jakten i en nedåtgående fas skulle ge orimliga och helt irrelevanta konsekvenser. SOF:s inställning och synsätt vad det gäller koppling mellan jakt och populationsdynamik känns verklighetsfrånvärd och statisk.

SOF bygger också mycket av sina förslag på att man inte får påverka en art för att gynna en annan. Detta är ett mycket märkligt synsätt från en organisation som säger sig företräda naturvårdsintressen och artbevarande. Förutom att predator kontroll är en väl utvärderad metod så är den också en del i åtgärdsprogrammet i svenska Åtgärdsprogram för flera hotade arter som fjällräv, fjällgås och strandängsvadare. Predation är en naturlig process men kan i den moderna jord- och skogsbrukslandskapet vara en kritisk faktor för arters överlevnad. Vidare är det en av samhället (och av SOF?), accepterad del av viltförvaltningen att reglera stammar av däggdjur, exempelvis när det gäller älg och vildsvin. Det är svårt att förstå varför

samma syn inte skulle gälla exempelvis reglering av gåsstammar för att minska skador på grödor och skyddsvärde biotoper, eller av kråka för att minska predationen på fasaner, raphöns, brushanar och sydliga kärrensäppor.

Förbundet vill därför vända på resonemanget i SOF:s skrivelse att "den svenska jakten bygger på ett ålderdomligt tänkande" och istället beskriva SOF:s tyckanden som en bromskloss för en modern adaptiv viltförvaltning.

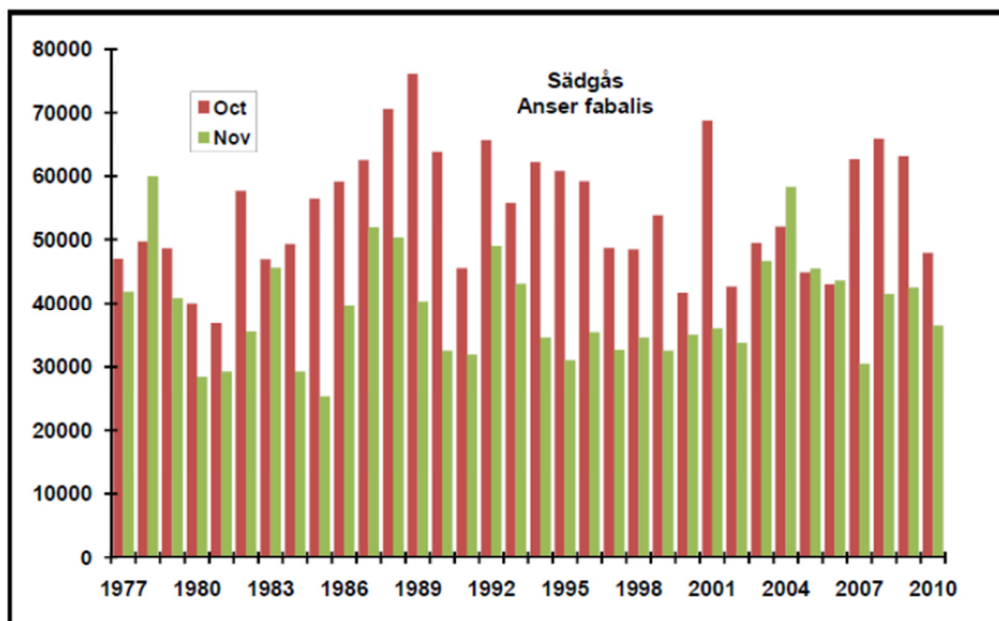
Artspecifika kommentarer och Förbundets bedömning av respektive jaktidsförslag

Sädgås

SOF vill förbjuda jakten på sädgäss i Sverige för att skydda den svenska häckande populationen. Sädgås består av två underarter, skogssädgås (*fabalis*) och tundrasädgås (*rossicus*). Den svenska häckande populationen består troligen enbart av rasen *fabalis* och likaså huvuddelen av de sädgäss som ses under sträck och under vintertid. *Rossicus* uppträdande i Sverige är hittills dåligt känd. *Rossicus* uppvisar samma populationsutveckling som flertalet gåsarter i Europa och ökar. *Fabalis* har dock möjligen uppvisat en minskande Europeisk populationsstorlek under senare tid men den långsiktiga trenden är troligen stabil (Fox et.al. 2010). Antalet rastande sädgäss i Sverige uppvisar inte någon minskning (fig 1, 1977-2010, Nilsson&Månsson 2011). De stabila antalen sädgäss i Sverige kan bero på att en större andel av den totala populationen av *fabalis* återfinns i Sverige så en minskning kan inte uteslutas utifrån dessa data. Förbundet finner att, utifrån tillgängliga data, SOFs påstående om en minskande population saknar grund.

Den svenska häckande populationen anses vara stabil men denna trend är mycket osäker då lite är känt om den svenska häckande populationen av *fabalis* (Ottvall et. al. 2009). Förbundet drar från detta slutsatsen att *fabalis* möjligen kan minska i antal häckande par i Sverige men att detta inte är säkerställt. Den häckande populationen av sädgås i Sverige skattas till 850par (Ottosson et.al. 2012). Förbundet ifrågasätter SOFs uppgift om att antalet häckande par av sädgås minskar i Sverige då det saknas sådana uppgifter i litteraturen.

Sädgåsen får idag jagas (skydds jakt undantaget) i Skåne och Blekinge under 3 månader (1 okt-31 dec). I praktiken betyder detta att sädgäss jagas i Sverige under en mycket kort tid då sädgässen i början av jakttiden huvudsakligen befinner sig på rastlokaler i Mellansverige (t.ex. Nilsson 2011) där jakttid på sädgås saknas. Om det blir en kall vinter lämnar sädgässen Sverige redan i december. Det jaktliga uttaget från de sädgäss som rastar i Sverige ligger på mellan 900-6000 individer med ett medelantal på 3600 individer under de senaste 20 åren (Viltövervakningen, Svenska Jägareförbundet 2012). Enligt de årliga gåsräkningarna (fr.o.m. 1977) så finns mellan 40 000 och 70 000 sädgäss i Sverige under hösten vilket utgör huvuddelen av världens bestånd av *fabalis* (t.ex. Nilsson 2009) Den svenska sädgåsjakten är med andra ord begränsad både geografiskt och tidsmässigt och antalet fällda fåglar är relativt litet.

Figur 1. Antalet sädgäss under de årliga gåsräkningarna i Sverige 1977-2010. De röda staplarna innefattar sädgäss inräknade vid oktoberinventeringen medan de gröna avser novemberinventeringen (från Nilsson&Månsson 2011)

Inslaget av fåglar från den svenska häckande populationen bland de sädgäss som skjuts i Sverige är okänt. Det sker ett omfattande inflöde från mer östliga populationer under höst och vinter (t.ex. Nilsson 2011). En äldre studie med halsmärkta sädgäss som märktes på ruggplatser i Norrland visar att dessa fåglar främst övervintrar i Danmark och England (Parslow-Otsu 1991). Förbundet menar att argumentet SOF för fram att jakten, på sädgäss i Skåne och Blekinge, skulle kunna vara ett hot mot den svenska häckande populationen vilar på mycket svag grund. Dels för att jakten omfattar få fåglar men också att det är ytterst tveksamt om de svenska häckande sädgässen befinner sig i Sverige under perioden jakt tillåts.

Förbundet känner att kunskapen kring sädgässen i Sverige är bristfällig. Dels kan ny kunskap om *rossicus* uppträdande vid vårrastplatser i Norrland (Heinicke 2010) innebära att tidigare skattning av det svenska häckbeståndet varit för höga. Men lite är också känt om sädgässen flyttning vilket är viktig basfakta för förvaltningen av arten. Därför har förbundet börjat finansiera ett nytt forskningsprojekt lett av Adrian de Jong, SLU Umeå, med start 2012. Förbundet hoppas att denna forskning ska kunna bidra med ny viktig kunskap som kan underlätta den fortsatta förvaltningen av denna art.

Dagens jakt på sädgås erbjuder de markägare som hyser de stora flockarna (upp till tiotusentals) fåglar på sin mark viss kompensation av det bete på jordbruksgrödor som sker. De positiva sidorna för markägaren att hysa stora flockar gäss inkluderar inkomst i form av jaktarrende och försäljning av gåskött men även möjlighet för markägaren själv att få jakttillfällen. Jakten på sädgäss sker till stor del i östra och sydöstra Skåne där sädgässen är den klart dominerande gåsarten under senhösten. Därför ser markägare och lantbrukare ett värde i att hålla stora flockar av gäss och ge dessa betesro på den egna marken. Om jaktmöjligheten på sädgäss tas bort innebär detta i praktiken att möjligheten att bedriva gåsjakt i princip försvinner i detta område under senhöst och vinter. Ett jaktstopp på sädgäss kommer betyda att synen på sädgässen (och andra gåsarter) kommer förändras hos markägare och lantbrukare i de områden som nyttjas av rastande och övervintrande gäss. Förmodligen kommer skyddsjakten för att skydda grödor öka markant och gässen kommer störas för minska

betetrycket på den enskilda marken. Skydds jakt begränsas inte heller av den s.k. kl 11-regeln vilket innebär att jakten kan bedrivas dygnet runt.

Förbundet avstyrker SOFs förslag angående sädgåsen då de argument som förs fram av organisationen inte håller, och åtgärden att dra in jakttiden för sädgås är oproportionerlig. De försiktighetsskäl som framförs av SOF bör inte beaktas då de står på mycket svag grund. Förbundet anser att minskade möjligheter till jakt, till förmån för ökad skydds jakt, som olycklig då det lätt leder till arter problematiseras vilket i sin tur kan leda till att jaktetik minskar för att öka "effektiviteten" i den utförda åtgärden.

Ejder

SOF skriver i sin skrivelse att allmän jakttid på ejder borde utgå eftersom arten minskat under en många år- dock väljer organisation att inte beskriva populationens utveckling. Förbundet vill här erinra om den beskrivning av ejderns populationsutveckling, jaktens betydelse och hotstatus som bifogades förbundets jaktidsframställan (punkten 5 i denna remiss).

Det är helt riktigt att den svenska ejderstammen varit under kraftig minskning under de senare åren (t.ex. Eekroos et al. 2011) och Jägareförbundet delar SOFs oro över den negativa utvecklingen. Men det är också av stor vikt att tänka på att de tätheter och antal som fanns under 1990- och början på 2000-talet var mycket höga i ett längre tidsperspektiv. Minskningen i ejderstammen var fram till 2005 en återgång till de nivåer som rådde innan den exceptionella tillväxt perioden.

Likväl är den drastiska minskningen av den svenska ejderpopulationen alarmerande och Jägareförbundet bedömer att det är av högsta vikt att orsaken till nedgången kan få sin förklaring. I förslaget att stoppa ejderjakten för att rädda ejdern ligger en outtalad tanke om att jakten är en betydande orsak till nedgången. Det är dock inte möjligt eftersom den årliga avskjutningen är mindre än 1 % av den totala höstpopulationen (dvs inklusive det aktuella årets reproduktion). Den svenska populationen av ejder skattas till 150 000 par (Ottosson et.al. 2012) och avskjutningen har under senaste åren legat på 2-4000 fåglar. Att jakten skulle vara en av orsakerna till nedgången betraktar förbundet som helt omöjligt. Det är till och med så att det kan vara en fara att avsluta jakten och därmed ge en skenbar bild av att ejderpopulationen kommer att återhämta sig. Risken är då att sökandet efter den verkliga anledningen till ejderns nedgång avstannar, vilket vore kontraproduktivt för förvaltningen av denna art.

Istället för att avsluta jakt har Jägareförbundet föreslagit att jakten i huvudsak borde inrikta sig på hanfåglar, eftersom könssammansättningen i ejderpopulationen är mycket dominerad av hanar. Den mer riktade jakten på hanfåglar ska enligt förbundet framföras som en rekommendation eller en stark uppmaning till jägarekåren.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det i dagsläget saknas biologiska eller etiska skäl att dra in jakttiden på ejder.

Alfågel

Alfågeln precis som flera andra vattenfåglar som tillbringar vintern i Östersjön har minskat under senare tid (Skov et.al. 2011). Detta storskaliga och gemensamma mönster för så många arter är klart bekymmersamt och är en indikation på att något händer i Östersjön som kräver

ökat fokus från förvaltande myndigheter. För alfågeln pekas de hundratals oljeutsläpp som sker årligen i Östersjön ut som en nyckelfaktor i att förklara alfågelns minskning (Skov et.al 2011).

Det finns dock inga indikationer på att det häckande beståndet av alfågel minskar i Sverige (Ottvall et.al. 2009) utan de sparsamma data som finns tillgängligt pekar snarare på att arten är stabil. Den häckande populationen i Sverige skattas till 1300 par (Ottosson et.al. 2012).

Huvuddelen av världens alfåglar tillbringar vintern i Östersjön. Den senaste skattningen av antalet alfåglar i östersjön är från vintrarna 2007-2009 och uppgick då till ca 1,4 milj individer (Skov et.al. 2011). De stora flockarna av alfåglar i Östersjön finns ute på öppet hav på musselbankar och är inte tillgängliga för jägare. De alfåglar som skjuts i Sverige fälls vid relativt kustnära jakt framförallt vis s.k. linjekast dvs jakt på sträckande fåglar från små båtar på öppet vatten. Denna jaktform har långa traditioner i Sverige och är en kulturhistoriskt viktig del av skärgårdsbefolkningens leverne vid delar av den svenska östersjökusten. Denna jaktform är dock på minskning och idag fälls mindre än 500 alfåglar per år i Sverige. (t.ex. Kindberg et.al. 2009)

Det finns idag inga biologiska skäl till att förbjuda jakt på denna art. Det antal alfåglar som fälls i Sverige kan betraktas som ett svagt brus i den årliga dödligheten för arten och som också med god marginal underskrider det som EU:s fågeldirektiv definierar som "litet antal" dvs 1-5 % av den totala dödligheten. Om den negativa trenden för arten ska vändas krävs krafttag från Sverige och andra länder runt Östersjön för att minska oljeutsläpp och minska effekter av andra miljöfaktorer.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det saknas biologiska och etiska skäl att dra in jakttiden på alfågel. Att förbjuda jakt på denna art har som enda effekt att göra kustfågeljägare, som värdesätter alfågeln som jaktbyte, besvikna. Att förbjuda jakt på en art som alfågel, i detta läge, kan lätt ta bort fokus för de problem arten faktiskt har. Förbundet kommer även i framtiden bevaka alfågeln, och andra havslevande fåglars, situation i östersjön och kommer om lämpligt tillfälle uppstå att agera för att ändra den negativa utvecklingen för dessa arter.

Grågås

SOF föreslår en senareläggning av jakttiden för grågås på Gotland. Som skäl anges att sena kullar ej är flygga och att det finns risk för att föräldrafåglar kan skjutas. Vidare anser man att möjligheter till skydds jakt uppfyller behoven för att skydda gröda.

Förbundet menar att SOF här gör en missbedömning av relation mellan föräldrafåglar och deras ungar hos gäss. Föräldrafågeln är så hårt knutna till kullen av ungar att de inte lämnar den ickeflygga kullen för att födosöka på andra platser. I och med detta är risken minimal att gåsungar blir föräldralösa vid jakt innan gåsungarna blivit flygga. Likaså bör man i dessa övervägningar inkludera klimatförändringarna som sker. Det finns inga data, till förbundets kännedom, om grågässens häckningsstart har förskjutits i tid men för andra arter finns det beskrivet att deras häckning startar tidigare (t.ex. Dunn 2004). Det är dock allmänt känt att grågässen anländer tidigare till sina häckningsområden och t.o.m. övervintrar i Sverige i stor omfattning vissa år. En tidigare häckningstart kommer ytterligare minska risken för att det finns sena kullar när jakten på grågås startat på Gotland.

Vidare är ett hårt gäsbyte på strandängar ett stort problem ur ett naturvårdsperspektiv, på Gotland såväl som på fastlandet. Det är idag på många håll svårt att genom anpassad hävd skapa sådan vegetationsstruktur som hotade strandängsvadare är beroende av, då enbart

gåsbetet ger ett alltför hårt betestryck (Widemo, Thuman & Borg, manuskript; Widemo, manuskript; F. Widemo, muntl.). Betestrycket på kustnära gräsmarker på Gotland är extremt högt då dessa betas av en mycket stor och tät stam av vitkindade gäss samtidigt som det finns stora stammar av grågäss. Vidare måste man även väga in lantbrukarnas behov av betesmarker för sina djurbesättningar.

Den tidigare jaktstarten på Gotland är en anpassning till grågässens tidiga flytt från ön. Stora flockar av grågäss ruggar på Gotland och de lämnar ön i slutet av augusti. För de gotländska jägarnas möjlighet att ta del av dessa stora flockar av grågäss krävs denna tidiga jaktstart.

Enligt förbundet finns det idag inga biologiska skäl att ändra på denna specialregel för Gotland.

Dalripa

Antalet häckande dalripor varierar kraftigt mellan åren och likaså häckningsframgången. Bakgrunden till dessa stora fluktuationer är inte helt kända men troligen spelar gnagar-predator cykler en stor roll (t.ex. Marcström et. al. 1988). Under senare decennier har dessa cyklers jämnats ut och andra faktorer, t.ex. klimat, påverkar då ripornas häckning i större omfattning (t.ex. Hörnell-Willebrand 2005). Under de senaste 30 åren bör dalripe-populationen, trots de stora fluktuationerna, betraktas som stabil (Ottvall et. al. 2009).

Enligt ramarna för habitatdirektiven så sätts slutet av reproduktionstiden när ungarna blir oberoende av föräldrarna. Ungarnas beroende av föräldrar är svårdefinierat och dessutom svårt att studera. Genom att räkna baklänges från äggäggningsdata som återfinns i ett antal rapporter finner man ett mediandatum för första ägget på 22 maj (13-31 maj (Steen 1989), 21-30 maj (Erikstad et. al. 1985), 14-28 maj (Marcström and Höglund 1980)). Som synes varierar datum för äggläggningen relativt lite vilket förmodligen speglar dalripans anpassning till de korta somrarna i norr.

Ruvningen startar när sista ägget är lagt och normal kullstorlek är mellan 8 och 13 ägg med en väldigt stark koncentration kring 10 ägg (t.ex. Brittas 1988). Normalt tar ruvningen 21 dagar vilket ger ett beräknat kläckningsdatum på 24 juni. Kläckningsdata från Norden ger ett starkt stöd för detta datum: 17-29 juni (Marcström and Höglund 1980), 23 juni-4 juli (nordliga Norge, Antonsen 1983), medeldatum 18, 21 och 11 juni under tre olika år (Kaald 1992). Kläckningsdatum är därmed ungefär samma för hela den svenska fjällkedjan. De extremt sena datum (början av juli) som presenteras i Antonsen (1983) är knappast representativa för svenska förhållanden då dessa är insamlade i artens nordliga utbredningsgräns.

Detta ger att kycklingarna är drygt två månader gamla när jakten startar 25 aug. Ett normalår är kycklingarna väl utvuxna, ca 80% av kroppsvikten av aduler (Brittas pers kom. 2012), och fullt kapabla att klara sig utan stödet från sina föräldrafåglar vid denna tidpunkt. Enligt *Key Concepts* (2008) så är dalripans kycklingar oberoende av sina föräldrafåglar efter 6 dekader dvs 2 månader efter kläckning. Det är förbundets uppfattning att allt detta sammantaget styrker att 25 aug är ett lämpligt startdatum både ur biologiskt och etiskt hänseende.

I Sverige (till skillnad mot Norge) börjar älgjakten första måndagen i september vilket innebär att ripjägares rörelsefrihet starkt begränsas, ett exempel på detta är Jämtlands län där ripjakten stängs av helt under två veckor i september. Att stänga av ripjakten i augusti innebär att möjligheten för ripjakt starkt begränsas i dessa områden vilket snabbt skulle skapa en konfliktyta mellan dessa grupper av jägare men också mellan ripjägare och förvaltande myndigheter. Detta bör undvikas av många anledningar anser förbundet.

SOF hävdar att Fågeldirektivet sätter ett stopp för jakttid på dalripa vid 31 jan. Förbundet ställer sig mycket frågande till var SOF har hittar några sådana uppgifter. I *Key concepts of article 7:4* (Key Concepts 2008) anges att reproduktionsperioden för dalripa i Sverige börjar sista dekaderna i april vilket ger goda marginaler till rådande jaktslutsdatum 29 feb.

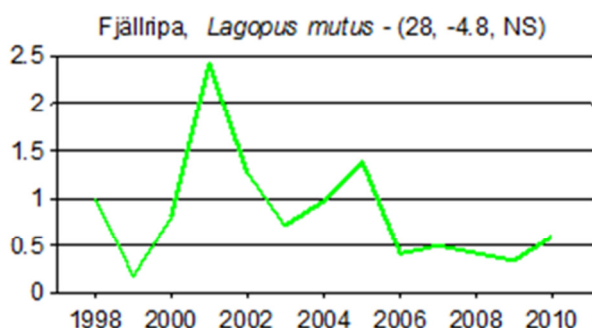
Förbundet har kontinuerlig kontakt med ripforskare angående dalripans populationsutveckling och reproduktionsframgång. Förvaltningssystemet för dalripa fungerar överlag bra och kvoter och styrning av jakttryck är verktyg i förvaltningen som har bred acceptans. Jägare utför också stora ideella insatser i de inventeringar som görs innan jakten startar för att ge ett underlag för förvaltningsbeslut. Forskning kring ripjakt visar att förändringar i jakttider är mindre bra verktyg i dagens förvaltningssystem för att styra jakten på denna art (t.ex. Aanes et.al. 2002 , Willebrand et.al. 2011, Asmyhr 2012) utan detta sköts bäst på lokal nivå och anpassas till lokala förhållanden vilket idag sker i Sverige.

Förbundet ser inga biologiska eller etiska skäl att göra de ändringar i jakttiden för dalripa som SOF föreslår.

Fjällripa

Förbundet anser precis som SOF att kunskapen om fjällripan är bristfällig. Därför har förbundet valt att finansiera ett forskningsprojekt lett av Maria Hörnell-Willebrand fr.o.m. 2011 som förhoppningsvis kan fylla de viktigaste luckorna i kunskapen kring fjällripans förvaltning. Idag kan åtminstone delar av den svenska dalripeförvaltningen, och den kunskap denna genererar, användas i fjällripeförvaltningen. Trots brister i data för denna art finns det uppgifter som tyder på att fjällripepopulationen i Sverige har varit stabil under de senaste 30 åren (1977-2006, Ottvall et.al. 2009). Förbundet efterfrågar de källor som kan visa på "dokumenterade kraftiga minskningar" som SOF anför. Dessa källor bör göras kända då de kan utgöra viktiga underlag för fjällripeförvaltningen.

Fjällripan precis som dalripan uppvisar stora fluktuationer i populationsstorlek. Detta är en naturlig variation som till stor del styrs av samma faktorer som dalripepopulationen. Att fjällripepopulationen ibland kan genomgå en kortvarig nedgång innebär därför inte att populationen hotas eller missgynnas. Förbundet ser det som viktigt att fjällripepopulationen övervakas noga men också att data utvärderas av expertis och att denna utvärdering görs med kunskap om artens populationsdynamik på längre sikt.

Figur 2 Populationsutveckling för fjällripa 1998-2010 enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011). NS står för att ingen signifikant trend kan utläsas av data.

Ett exempel på den dramatiska dynamiken är data från Svensk Fågeltaxering (fig 2) där man kan ana en nedåtgående trend 1998-2010 som dock inte är statistiskt signifikant. Men utifrån kunskap kring drivkrafterna bakom artens fluktuationer bör det goda gnagaråret 2011 ge en ordentlig ökning under 2012 och några år efter detta.

Enligt en kommande vetenskaplig artikel så som baseras på en PVA (Population Viability Analysis) för den svenska fjällripepopulationen så finns det inget som tyder på att den svenska jakten inte skulle vara hållbar som den bedrivs idag (Hörnell-Willebrand 2012). Denna utvärdering bygger på data från länsvisa inventeringar (1994-2010). I denna studie modelleras olika möjliga scenarios med olika grad av förhöjt jakttryck på fjällripor och dessa modeller kunde inte hitta några direkta orosmoment.

Förbundet anser att jakten kan fortsätta på denna art i väntan på att forskningen fyller kunskapsluckor för ännu en mer adaptiv fjällripeförvaltning.

Havstrut och Gråtrut

Dessa bägge trutarter har uppvisat en lite "spretig" populationsutveckling under de senaste decennierna och Förbundet ställer sig undrande till SOFs onyanserade uppgifter om minskande bestånd av dessa arter. Under hela mitten av 1900-talet ökade gråtrutpopulationen men efter detta visar arten en mer negativ utveckling i Sverige. Havstruten uppvisar ett liknande mönster men minskningen började först i slutet av 1990-talet. Tidpunkt och framförallt hur omfattande respektive tillväxt- och minskningsfas var varierar över landet (Green.2012)

Gråtruten uppvisade en stabil populationsutveckling under perioden 1989-2009 men denna stabila trend inkluderar en minskning under de sista tio åren av denna period. Havstruten har uppvisat en stark tillväxt under samma 30årsperiod men även denna art minskade under de sista 10 åren av perioden (Ottvall et. al. 2009). Den svenska gråtrutspopulationen är skattad till 61 000 par och havstruten till 15 000 häckande par (Ottosson et. al. 2012).

Båda trutarterna är allmänt kända för att vara predatorer på framförallt fåglar men även däggdjur. Predatorkontroll, dvs minskande av antalet predatorer och därmed predationstryck på den art man vill gynna, är en aktiv natur- och viltvårdsåtgärd som används över hela världen. Denna åtgärd har länge varit debatterad internationellt och i Sverige och har framförallt förknippats med viltvårdande åtgärder d.v.s. målet har oftast varit att gynna en jaktbar art. Under senare tid har dock denna åtgärd börjat användas inom naturvården i större utsträckning. Idag ingår predatorkontroll i flera svenska åtgärdsprogram för hotade arter som fjällräv, fjällgås och strandängsvadare.

Många predatorer gynnas av det moderna brukandet av naturresurser och de stora förändringar som sker på landskapsnivå, vilket i sin tur kan missgynna känsliga bytesarter för dessa predatorer. De flesta studierna av predation på häckande fåglar undersöker predationstrycket på äggstadiet, medan det är betydligt svårare att följa predationen på borymmande ungar. De undersökningar som utförts visar dock att det är på ungstadiet som trutarna framför allt kan vara en betydelsefull predator. Denna predation kan vara minst lika viktig som äggpredationen, även om det är resurskrävande att mäta den; en undersökning av gotländska brushanar visade på 50 % predation på äggstadiet, och att 90 % av de kullar som kläckte fram prederades (Thuman 2004, Widemo, Thuman & Borg, manuskript).

Det har gjorts flera stora vetenskapliga utvärderingar av effektiviteten av predatorkontroll och den sammanlagda bilden är att predatorkontroll, rätt utförd, ger positiva effekter på den art/artgrupp man vill gynna (t.ex. Smith et. al. 2010, Widemo 2008). Hur stora effekterna blir

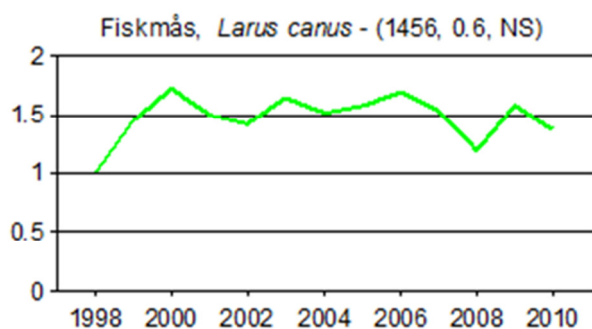
beror på många olika faktorer, som habitatets beskaffenhet (t.ex. Evans 2004), mängden predatorer (t.ex. Bolton et al. 2007) och intensiteten av predatorkontrollen (Cote & Sutherland 1995). Att ta bort jakträttsinnehavarens möjligheter att påverka predationstrycket av grå- och havstrut vore särskilt olyckligt för de skärgårdsbor som sedan länge, med sina traditionella kunskaper som bas, försöker förvalta skärgårdsfaunan på ett ansvarsfullt sätt.

SOF anser att det inte är befogat att bedriva jakt på en art för att minska predationstryck på en annan art. Detta visar att SOF hellre förbjuder jakt på en vanlig art än att det bedrivs riktade insatser för att gynna känsliga och ovanligare arter. Detta är i förbundets ögon ett extremt synsätt som inte hör hemma i den moderna natur- och viltvården. Människans aktiviteter och brukande påverkar den biologiska mångfalden på många sätt och på alla skalor. Att kontrollera en vanlig predatorart för att gynna en annan art som är utsatt, kan vara ett måste i bevarandet av en art. Flera undersökningar visar att man kan minska predationstrycket ungefär lika mycket genom predatorkontroll som genom målmedvetet arbete med habitatet, exempelvis genom att skapa skydd (t.ex. Evans 2004). Effekterna är normalt additiva, det vill säga man kan uppnå störst effekt genom att kombinera åtgärderna. Normalt tar det dock längre tid att återskapa ett lämpligt habitat, än att reglera stammen av predatorer. Försiktighetsprincipen dikterar därmed att man bör bedriva predatorkontroll medan man arbetar med att förbättra habitatet. Först därefter kan man möjligen minska graden av predatorkontroll, om det finns skäl till detta.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då predatorkontroll är ett viktigt verktyg i en modern vilt- och naturförvaltning. Vidare anser förbundet att SOFs uppgifter om utvecklingen i trutbestånden är onyanserade och vinklade.

Fiskmåsar

Förbundet finner ingen anledning att förbjuda jakten på fiskmåsar då det saknas biologiska och etiska skäl. Den jakt som bedrivs för att påverka antalet fiskmåsar har som mål att minska olägenheter på en lokal eller regional skala. Det antal fiskmåsar som skjuts i Sverige kan knappast påverka varken populationens storlek eller utveckling på nationell basis. Detta kan t.ex. åskådliggöras med att populationen har varit stabil under de senaste 10 åren (fig. 3) och det under denna period bedrivs jakt på arten.

Figur 3. Populationsutveckling för fiskmåsar 1998-2010 enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011). NS står för att ingen signifikant trend kan utläsas av data utan denna art är att betrakta som stabil.

SOF har förmodligen baserat sitt påstående om minskning hos fiskmåsar på de data som presenteras i Ottvall et al. (2009) men missat att nämna att fiskmåsen uppvisade en positiv trend under de sista 10 åren av den undersökta perioden i denna rapport. Förbundet finner

detta som inkonsekvent mot hur SOF valde att tolka trutarnas beståndsutveckling där organisationen la störst vikt på den minskning som kunde ses i slutet av denna 30-årsperiod för dessa arter. Fiskmåsans population skattas till 100 000 häckande par i Sverige (Ottosson et.al. 2012) och den rapporterade avskjutningen är ca 9000 fåglar per år. Huvuddelen av de fiskmåsar som rapporteras skjutna är troligen fällda fåglar vid skydds jakt vid avfallsanläggningar eller liknande.

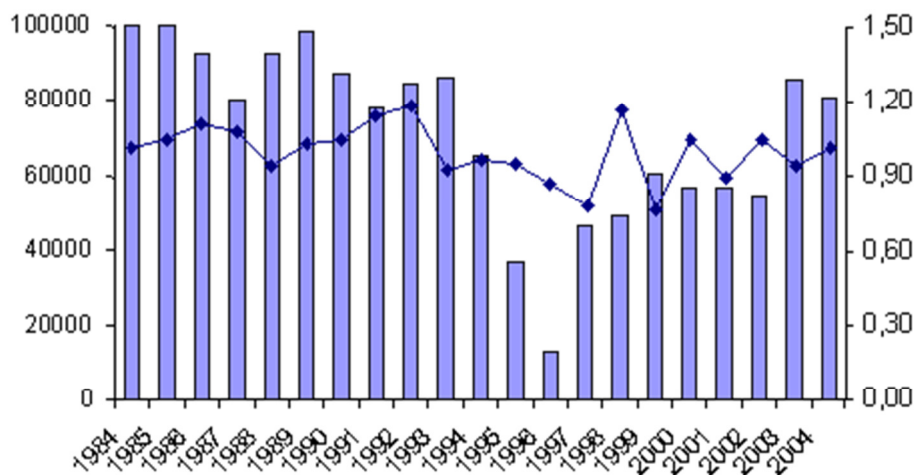
Fiskmåsar är en art som oftast skjuts för att förebygga problem som uppkommer kopplade till arten såsom sanitära olägenheter eller skada på bärodlingar. Alternativet till att arten jagas med allmän jakttid är en utökad skydds jakt. Detta kommer medföra en onödig administrativ börda hos den drabbade och hos mottagande myndighet vilket i sin tur medför ökade kostnader kopplat till den byråkratiska processen. Likaså ska skydds jakt ske för att lösa ett problem. En allmän jakt ger markägare och brukare en möjlighet att förebygga dessa problem. Skydds jakt innebär också att arten lätt problematiseras ytterligare vilket är olyckligt ur flera aspekter.

Förbundet finner inga biologiska eller etiska skäl till varför jakten på fiskmåsar ska förbjudas i Sverige och avstyrker därför detta förslag.

Ringduva

Förbundet delar några av SOFs tankar kring jakttiden för ringduva. Denna art har länge diskuterats inom förbundet och framförallt hur man ska ställa sig till de extrema häckningsvanorna hos ringduvan och hur man väger de etiska aspekterna mot förvaltningsmässiga krav. Denna art kan påbörja häckning under hela året men oftast misslyckas häckningarna på ett tidigt stadium när klimatet inte är gynnsamt. Förbundet anser att senarelägga jakttiden för ringduva med 20 respektive 5 dagar inte löser några etiska betänkligheter och väljer därför att avstyrka SOFs förslag men bjuder in SOF till en diskussion kring hur denna art ska behandlas och förvaltas. Förbundet på den utbredda skydds jakten som tagit över mycket av jakten som tidigare skedde under hösten som en olycklig utveckling.

Av infogat diagram (Fig 4) framgår att avskjutningen av ringduva – i en relativt oförändrad total population – nu är uppe i samma nivå som före jaktidsförändringen. Man har alltså i högre grad än tidigare utnyttjat skydds jaktperioden.

Figur 4. Ringduvans avskjutnings- och beståndsindex (från häckfågeltaxeringens hemsida). Avskjutningsindex på vänster axel och staplar. Beståndsindex linje med punkter och höger axel (Svenska Jägareförbundet 2006).

Förbundet anser att minskade möjligheter till jakt, till förmån för ökad skydds jakt, som olycklig då det lätt leder till arter problematiseras vilket i sin tur kan leda till att jaktetik minskar för att öka "effektiviteten" i den utförda åtgärden. Ringduvan är ett förnämligt jaktvilt och ska ses som en tillgång snarare än att den stämplas som en skadegörare

Förbundet avstyrker därför SOFs förslag då det innebär ännu en förskjutning mot ökad skydds jakt på ringduva.

Björktrast

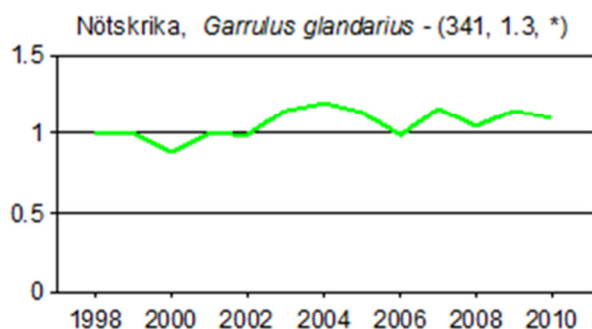
Arten har ökat under en längre period (Ottvall et.al. 2009) men denna ökning har avtagit och övergått till en minskning under de senaste åren (Svensk Fågeltaxering 2011). Den svenska populationen av häckande björktrastar skattas till 740 000 par (Ottosson et.al. 2012). Det skjuts under 500 björktrastar i Sverige årligen och denna avskjutning kan omöjligt påverka artens numerär i landet.

Björktrast jagas för artens kött till viss del men förmodligen skjuts flertalet för att förhindra skador på t.ex. bärskördar. SOF anför att björktrastar inte konsumeras. Detta är alltså felaktigt då björktrasten är en art som äts även om de personer som tar del av detta kött är förhållandevis få. Förbundet rekommenderar SOF att göra en sökning på internet eller inköp av lämplig kokbok för att ta del av den flora av recept som finns tillgängliga.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det bygger på felaktiga antaganden och det saknas biologiska motiv för att förbjuda jakten på arten.

Nötskrika

Nötskrikan har efter en längre tid av långsam minskning (Ottvall et.al. 2009) istället haft en positiv utveckling den senaste 10-årsperioden (Fig 5). Den häckande populationen av nötskrikor i Sverige skattas till ca 290 000 häckande par (Ottosson et.al. 2012). Det skjuts ungefär 25 000 nötskrikor i Sverige per år och jakten skördar därmed en mycket liten del av höstpopulationen i Sverige per år.

Figur 5. Populationsutveckling för nötskrika 1998-2010 enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011). 1.3* står för en statistiskt signifikant 1.3% ökning per år.

SOF anför att nötskrikor inte konsumeras. Detta är felaktigt då nötskrikan är en uppskattad matfågel. Förbundet rekommenderar SOF att göra en sökning på internet eller inköp av

lämplig kokbok för att ta del av den flora av recept som finns tillgängliga. Nötskrikan har dessutom börjat öka i popularitet som jaktbart vilt mycket på grund av att allt fler upptäcker nötskrikans fördelar på middagsbordet.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då det bygger på felaktiga antaganden och det saknas biologiska motiv för att förbjuda jakten på arten.

Korp

Korpen har haft en makalös populationsutveckling i Sverige och ökade snabbt under en längre tid (Ottvall et.al. 2009) men ökningen verkar stagnerat på senare tid (Svensk Fågeltaxering 2011). Den svenska korppopulationen skattas till 32 000 häckande par (Ottosson et.al. 2012)

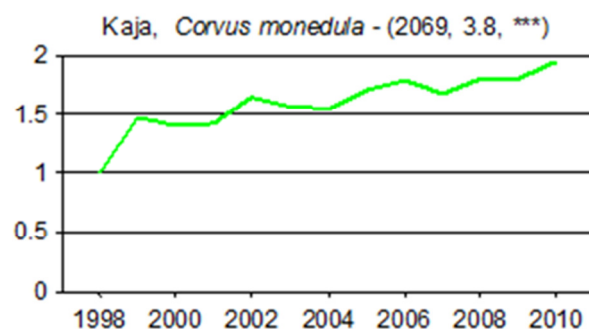
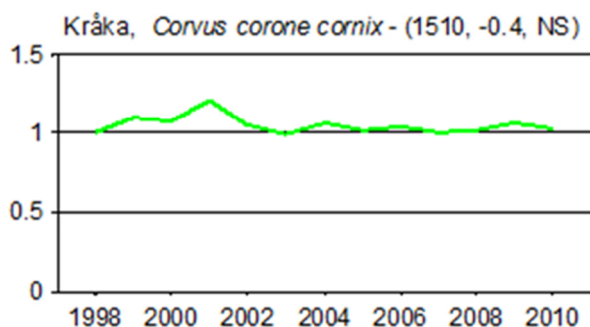
Skydds jakt för att skydda egendom är egentligen inte förbundets sak att driva men finner ändå SOFs antaganden och förslag märkliga vad det gäller korp. Korpen särbehandlas inte i och med att den tas med i skydds jaktsparagrafen utan istället normaliseras arten. Det föreligger mycket specifika skäl som ska uppfyllas innan skydds jakt på korp kan tillämpas i enlighet med skydds jaktsparagrafen. Att, som SOF väljer att göra, att benämna arten som "fredlös" kan knappast ses som ett seriöst påstående.

Förbundet finner SOFs påståenden sakna grund och avstyrker därför förslaget.

Kråka, kaja, skata

SOF för fram viltvård som en ålderdomlig kvarleva som "saknar relevans" och "är en kvarleva av en ålderdomlig syn på faunan" Förbundet finner SOFs inställning som mycket olycklig och har svårt att tro att denna åsikt delas av huvuddelen av organisationens medlemmar.

Viltvård är ofta en benämning på de åtgärder som utförs av jägare för att gynna jaktbart vilt. Om samma åtgärd, t.ex. skapande av en våtmark, görs av andra och med syfte att gynna en liknande men hotad art kallas det naturvård. För förbundet är dessa åtgärder av lika stort värde oavsett vem som utför åtgärden.

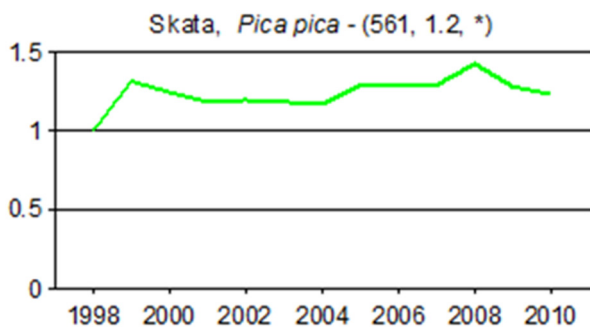

Fig 6. Populationsutvecklingen för kråka, kaja och skata i Sverige 1998-2010. Kaja och skata har ökat under denna tidsperiod, och särskilt kajan som uppvisar en tillväxt på 3,8% per år. Kråkans utveckling är inte statistiskt signifikant enligt Svensk Fågeltaxering (Svensk Fågeltaxering 2011)

I Ottvall et.al. 2009 anges populationsutvecklingen för alla tre arter. Kajan ökade med 10-19% under denna period medan skatans populationsstorlek ansågs vara stabil. Kråkan däremot uppvisade en minskning under perioden med upp till 50%. Utvecklingen för dessa tre arter har på senare tid varit mer eller mindre oförändrad men kråkans minskning har avtagit och kan betraktas som stabil (se fig 6). Arternas antal av häckande par skattades nyligen till 180 000, 200 000 och 220 000 par för kråka, kaja och skata respektive (Ottosson et. al. 2012).

SOF anser att det inte är befogat att bedriva jakt på en art för att minska predationstryck på en annan art. Detta visar att SOF hellre förbjuder jakt på en vanlig art än att det bedrivs riktade insatser för att gynna känsliga och ovanligare arter. Detta är i förbundets ögon ett extremt synsätt som inte hör hemma i den moderna natur- och viltvården. Människans aktiviteter och brukande påverkar den biologiska mångfalden på många sätt och på alla skalor. Kråkfåglar, som genom sin stora anpassningsförmåga, gynnas generellt av människans markanvändning vilket kan ske på bekostnad för känsliga och mer specialiserade arter. Att kontrollera en vanlig predatorart för att gynna en annan art som är utsatt kan vara ett måste inom förvaltningen.

Flera undersökningar visar att man kan minska predationstrycket ungefär lika mycket genom predatorkontroll som genom målmedvetet arbete med habitatet, exempelvis genom att skapa skydd. Effekterna är normalt additiva, det vill säga man uppnår störst effekt genom att kombinera åtgärderna. Normalt tar det dock längre tid att återskapa ett lämpligt habitat, än att reglera stammen av predatorer. Försiktighetsprincipen dikterar därmed att man bör bedriva predatorkontroll medan man arbetar med att förbättra habitatet. Först därefter kan man möjligen minska graden av predatorkontroll, om det finns skäl till detta.

Effekten av f.f.a. kråkans predation har studerats för många arter, framförallt markhäckande fåglar och däggdjur i jordbrukslandskapet (t.ex. Asferg 1999). I hårt brukade jordbruksmarker och hårt betade gräsmarker saknas ofta lämpligt skydd för markhäckande fåglar och deras bon blir ofta mycket exponerade för flygande predatorer som kråkfåglar. Bland de mer utsatta arterna återfinns flera hotade och känsliga arter som raphöna, rödspov och sydlig kärrsnäppa. Jakt på kråkfåglar har under senare tid blivit en allt vanligare åtgärd för att förhindra bopredation hos hotade fågelarter f.f.a. de vadare som häckar på strandängar. Men i det hårt brukade jordbrukslandskapet är även vanligare markhäckande arter pressade, tex. tofsvipa (Bolton et.al.2007), och ett minskat predatortryck kan vara av största vikt för deras häckningsframgång.

Jakt på kråkfåglar är ett sätt för den enskilda markägaren och jakträttsinnehavaren att gynna arter som utsätts för kråkfågelpredation. Om jakttiden försvinner för dessa arter försvinner

denna möjlighet oberoende om målet för åtgärden är att gynna en jaktbar art eller en hotad art.

Det har gjorts flera stora vetenskapliga utvärderingar av effektiviteten av predator kontroll och den sammanlagda bilden är att predator kontroll, rätt utförd, ger positiva effekter på den art/artgrupp man vill gynna (t.ex. Smith et. al. 2010, Widemo 2008). Hur stora effekterna blir beror på många olika faktorer, som habitatets beskaffenhet (Evans 2004), mängden predatorer (Bolton et. al. 2007) och intensiteten av predator kontrollen (Cote & Sutherland 1995).

Förbundet avstyrker SOFs förslag då jakt på kråkfåglar kan vara ett viktigt verktyg i vilt- och naturvården i Sverige. Samtliga tre arter har så stora populationer i Sverige att den jakt som inriktar sig på att minska predationstrycket från kråkfåglar på lokal eller regional skala ska kunna fortsätta fullt ut utan att påverka populationen i stort.

Råka

Råkan har haft en kraftig tillväxtperiod och ökade mellan åren 1977-2007 med över 80% (Ottvall et.al. 2009). Den svenska populationen skattas till 48 000 häckande par (Ottosson et. al. 2012) och förekomsten är starkt knutna till slättlandskapen i sydligaste Sverige, Östergötland och Uppland.

Råkan är en art som ofta skjuts för att förebygga problem som uppkommer kopplade till arten såsom sanitära olägenheter. Råkan har täta kolonier som ofta återfinns i parkliknade miljöer eller andra träd nära människor. Dessa kolonier kan vara oönskade bl.a. kan fåglarnas spillning var ett problem. Den jakt som bedrivs på råka av dessa anledningar har som syfte att minska problem på lokal eller regional skala t.ex. minska olägenheter kopplade till enskilda kolonier. Det skjuts ca 5000 råkor i landet per år och denna siffra omfattar både skyddsjakten på ickeflygga råkungar och de fåglar som skjuts under höstjakten.

Alternativet till att arten jagas med allmän jakttid är att utökade skyddsjaktsmöjligheter införs. Detta kommer medföra en onödig administrativ börda hos den drabbade och hos mottagande myndighet vilket i sin tur medför ökade kostnader för den byråkratiska processen. Likaså ska skyddsjakt ske för att lösa ett problem. En allmän jakt ger markägare och brukare en möjlighet att förebygga dessa problem. Skyddsjakt innebär också att arten lätt problematiseras ytterligare vilket är olyckligt ur flera aspekter.

Förbundet avstyrker SOFs förslag då allmän jakttid på råka ger mindre administration än skyddsjakt och en lägre grad av problemstämpel på arten. Vidare saknas biologiska eller etiska skäl att ta bort jakttiden på arten.

3. Hemställan från Sveriges Ornitologiska Förening om översyn av skyddsjakten på kråk- och måsfåglar på soptippar.

Jägareförbundet anser att det förhållande som Ornitologiska föreningen tar upp i grunden inte faller under Jägareförbundets kompetensområde. Förbundet kan dock instämma i behovet av att i största möjliga mån undvika att dåligt skötta soptippar blir till oönskade "utfodringsplatser" för de berörda arterna. Risken är annars överhängande att sophanteringens underhåller starka populationer av predatorer, till men för andra viltarter. Detta gäller såväl för jaktbara arter, som för fridlysta och skyddsvärda arter. Samtidigt finns det även sanitära

hänsyn att ta. Det är därför angeläget att den aktuella möjligheten till skyddsjakt inte begränsas på sådant sätt att man inte kan minimera risken för smittspridning, annan sanitär olägenhet eller negativa effekter på andra viltarter på ett rationellt sätt när så krävs. Jägareförbundet anser således att nuvarande lydelse *”om jakten sker på särskilt uppdrag av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet”* bör kvarstå i oförändrat skick.

4. Hemställan om en utredning av konsekvenserna av jakt med löshund.

Djurskyddet Sverige och Svenska Rovdjursföreningens begäran om en konsekvensutredning av jakten med löshund framställs mot bakgrund av uppfattningen *”att lösa hundar i naturen leder till problem och konflikter av flera slag”* samt att den aktuella lagstiftningen *”inte innefattar någon nämnvärd reglering av specifikt hundanvändningen vid jakt och syftar inte till att undvika de problem som finns”*. Sammalagt sju ”problemområden” beskrivs mer eller mindre ingående vad gäller lösa jakthundars påstådda påverkan på fredat vilt, tamdjur och människor samt skaderisken för jakthundar i olika sammanhang. Vidare hävdar man att Sverige är ett av få länder som tillåter jakt med lösdrivande hund samt att den ökat i omfattning och att det inte krävs någon utbildning av vare sig hund eller hundförare för den som jagar med lösdrivande hund.

Svenska Jägareförbundet anser sammanfattningsvis att en konsekvensutredning av den svenska jakthundsanvändningen inte står i någon som helst rimlig proportion till de förhållanden som beskrivs i den aktuella framställningen. Hela framställningen är till sin karaktär dessutom mycket tendentiös. Jägareförbundet avstyrker därmed bestämt förslaget om en konsekvensutredning.

Jägareförbundet ser en tydlig bild av att hela framställningen bottnar i varg-hundkonflikten och att man genom att rada upp ett antal påstådda - alternativt kraftigt uppförstorade - problem vill skapa en bild av att jakten med löshund i grunden är ett stort samhällsproblem. Vilket i sin tur borde leda till en striktare reglering av hundanvändningen vid jakt – allt i syfte för att undanröja problemet med vargrivna hundar.

Jägareförbundet vill bestämt framhålla att det finns två avgörande förutsättningar för en framgångsrik och etiskt välgrundad jakt. Det ena är effektivt dödande vapen och det andra är välutbildade jakthundar för respektive användningsområde. Jakt på de allra flesta jaktbara arter kräver regelmässigt tillgång till lös jakthund i en eller annan utsträckning. Syftet med användningen av jakthundar är tvåfaldigt, dels används jakthunden för att antingen ”leda” jägaren till viltet eller också att på något sätt få viltet i rörelse så att jägaren ska kunna komma till skott. Utöver detta används jakthunden för att hämta vilt eller att spåra upp skadat vilt. När vilt skadats i samband med jakt, trafikolycka eller annan situation används hunden för att snabbt förkorta onödigt lidande. De väl beprövade metoder för användande av hund i samband med jakt och eftersök som beskrivs ovan innebär nästan uteslutande att hunden är lös. Det vill säga; att inte tillåta användandet av lös jakthund får i de allra flesta fall till följd att den berörda jaktformen omöjliggörs. Den svenska viltförvaltningen står och faller således i hög grad med jakthundsanvändningen.

I en europeisk jämförelse är den svenska jaktutövningen specifik i det att landskapets karaktär med vidsträckt jaktområden gör att hunden ofta arbetar på stort avstånd ifrån föraren. Detta förhållande ställer i sin tur höga krav på hundens lydighet och jaktträning för att hundens arbete skall inriktas på just det som jakten avser. En odresserad jakthund eller en jakthund med

oönskat beteende är inget hjälpmedel i jakten utan snarare något som är direkt motverkande och tveklöst leder till en misslyckad jakt. Förarens kunskap om såväl hundens egenskaper och funktion som hänsyn till viltets situation och beteende har också mycket stor betydelse i sammanhanget. Utöver detta krävs ett gott omdöme och stor medvetenhet hos hundföraren om hans eller hennes strikta ansvar för hundens handlingar – såväl gentemot viltet som mot människor och egendom.

Jakthundsanvändningen i Sverige är strikt reglerad dels genom Lagen om tillsyn över hundar och katter och dels genom jaktlagstiftningens bestämmelser hur och när olika typer av jakthundar får användas. Det som påstås i framställningen om att det inte finns någon nämnvärd reglering av specifikt hundanvändning vid jakt är enligt Jägareförbundets mening inget annat än ett uttryck för hela framställningens tendentiösa framtoning. Detsamma gäller vad som sägs om att Sverige är ett av de få länder som tillåter jakt med löshund samt att jägare med hund tillåts använda hundar på ett sätt som inte välutbildade yrkesanvändare får göra.

Man väljer att helt bortse från såväl Jägarexamensutbildningen som hela den utbildnings- och avelsverksamhet som pågår inom Svenska Kennelklubbens organisation med alla sina specialhundsklubbar. Vidare all den hundförarutbildning vad gäller grundläggande men även mer rasspecifik dressyr som även pågår inom Svenska Jägareförbundet. Jägareförbundet arbetar även kontinuerligt med skapa högsta möjliga etik i jakten och har bl.a. tagit fram särskilda etiska riktlinjer för jakt och jaktträning med hund.

Påståendet att Sverige skulle vara ett av få länder som tillåter jakt med lösdrivande hund är rent häpnadsväckande. Vad Jägareförbundet känner till är det snarare så att det endast är Holland (ev. något mer land) som skiljer ut sig genom att inte tillåta lösa jakthundar. Vad som däremot gör just Sverige lite unikt är att man inte accepterar s.k. packjakt vilket innebär att man släpper flera hundar samtidigt som förväntas driva samma djur. Detta tillhör inte den svenska jakthundstraditionen av rent jaktetiska skäl.

Jägareförbundet får i det följande ytterligare kommentera de sju punkter som tas upp i framställningen

1. Löshundsjakts påverkan på fredat vilt

Här belyser man konflikten mellan vargar och jakthundar. Fenomenet är välkänt och naturligtvis ett stort problem för såväl den berörda jaktutövningen som förvaltningen av vargstammen. Förhållandet – orsaker och möjliga förebyggande åtgärder - studeras ingående av Viltskadecenter varför den begärda utredningen i detta avseende således redan pågår. Det finns, enligt Jägareförbundets uppfattning, inte anledning att bedriva en ”parallell” utredning om vargens påverkan på jakthundsanvändningen samt förebyggande åtgärder för att undvika dessa konflikter. För såväl Djurskyddet Sverige som Svenska Rovdjursföreningen torde det vara välkänt att detta problemområde även har stor bäring på hela den svenska rovdjurspolitiken.

2. Brist på utbildning hos lösdrivande jakthundar

Även under denna punkt får jakthundars förmodade påverkan på de stora rovdjuren i allmänhet och vargen i synnerhet stort utrymme. Utifrån argumentet att ”påträngande” jakthundar skadats vid möten med varg, lodjur och björn drar man den enkla slutsatsen att individer av andra ej jaktbara arter förorsakats stress, skador och lidande utan att det kommer någon till kännedom. Vidare exemplifieras detta med att hundanvändning vid den s.k. småviltsjakten i fjällen skrämt fjällrävar från sina lyor. Jägareförbundet anser att dessa påståenden i hög grad vittnar om mycket dålig kunskap om hur jakthundar används och hur specialiserade jakthundarna är på en unik uppgift.

En avgörande förutsättning för hundens medverkan i jakten är kontakten mellan hund och hundförare. Hunden ska kunna dirigeras och kallas in på hundförarens kommando. Vidare så är flertalet av våra hundar specialiserade (instinktivt eller dresserat) på att söka upp och förfölja eller ställa just de arter som de är ämnade att jaga. Om och när en hund visar intresse för en art som inte ska jagas är det en självklarhet för hundföraren att snarast avbryta hundens intresse för viltet i fråga. En hund som inte svarar upp mot förväntningarna i detta avseende är i stort sett värdelös och det blir självreglerande på det sättet att hundar med oönskat beteende inte kommer till användning. Förbundet förnekar för den skull inte att det kan förekomma misstag där hundar för den aktuella situationen har ett oönskat beteende, men att framhålla detta som ett särskilt problemområde är en mycket stark överdrift.

Man efterlyser en konsekvensutredning om krav på jakthundars utbildning. Jägareförbundet anser bestämt att den hundutbildningsverksamhet som förekommer i såväl Svenska Jägareförbundets som jakthundsklubbarna regi samt den grundläggande jägarexamensutbildningen som alla jägare genomgår är fullt tillräcklig i sammanhanget. Det föreligger enligt förbundets mening ingen rimlig proportion mellan de enstaka negativa händelser som inträffar och ett påstått behov av en utredning i ämnet.

3. Jakthundars del i skadestatistiken

I detta avsnitt undviker man att peka den tydliga utveckling som skett vad gäller skadestatistiken för jakthundar. Antalet försäkrade jakthundar ökar konstant och i förhållande till exponeringen för skaderisker är jakthundar underrepresenterade i alla skadegrupper. Årligen jagas det uppskattningsvis 3 miljoner "jakthundsdagar" och trots – eller kanske tack vare - detta är jakthundar enligt statistiken friskare än övriga raser. Vad gäller hundar skadade/dödade i trafiken, drunknade eller vådaskjutna hundar har samtliga skadegrupper halverats sedan 1997. Däremot har hundar skadade/dödade av vargar och vildsvin ökat, även om de i absoluta tal är relativt få. I vargrevir är vargangrepp den enskilt största faran för jakthundar. Enligt Jägareförbundets uppfattning ger detta "problemområde" inte anledning till en vidare utredning.

4. Löshunds jaktens förorsakande av lidande för jaktbart vilt

Jägareförbundet reagerar starkt över påståendet att en jakthunds förföljande av ett vilt djur i olika grad skulle vara "*plågsamt eller stressande*" för djuret. Förutom att det saknas vetenskapligt underlag för påståendet kan man konstatera att flyktbeteende hos vilda djur är en helt normal reaktion och att dagens jakthundar är framavlade genom ett långsiktigt och framgångsrikt avelsarbete med den klara målsättningen att underlätta för jägaren att komma till skott. Det låter sig inte göras om vilt "flyr i panik" från hundens skallgivning. När hunden fått kontakt med viltet är det frågan om att antingen ställa viltet (exempelvis älghunden) så att jägaren kan smyga på djuret eller också att få djuret i rörelse och att bukta så att jägaren kan få djuret i pass (exempelvis rådjurshunden). Att i detta sammanhang göra en jämförelse med den engelska rävjakten befäster bara den tidigare nämnda uppfattningen om att stora delar av skrivelsen bottnar i en stor okunskap om den svenska jaktutövningen. Denna s.k. packjakt med hundar är inget som är förknippat med den svenska jakthundstraditionen än mindre accepteras den av vare sig Svenska kennelklubben eller Svenska Jägareförbundet. Det som sägs om björnjakten är dessutom rent felaktigt eftersom hundanvändningen vid björnjakt är strikt reglerad och att det endast är tillåtet att använda högst två hundar.

5. Löshunds jaktens påverkan på tamdjurshållning

Med tanke på jakthunds användningens omfattning kan man med fog hävda att jakthundars angrepp på tamdjur är ytterst få. Det är också ytterst få jakthundar som överhuvudtaget visar intresse för tamdjur. Medvetenheten om hundägarens strikta ansvar för de skador som hunden kan orsaka är också mycket stor. Vid en bedömning om detta "problemområde" skulle

kunna ha någon nämnvärd omfattning bör även beaktas att en stor del av jaktsäsongen ligger utanför betessäsongen för tamdjur. De enstaka händelser som trots allt inträffar ser Jägareförbundet allvarligt på samtidigt som förbundet inte anser att det finns någon proportionalitet mellan dessa incidenter och en omfattande utredning i sammanhanget. Till yttermera visso torde flera av dessa incidenter dessutom vara orsakade av andra hundar än jakthundar.

6. Löshunds jaktens påverkan på människors sociala liv

Inledningsvis ett tillrättaläggande. Lagen om tillsyn över hundar och katter gäller i precis samma omfattning för jakthundar som sällskapshundar. Ytterligare ett bevis på falskt påstående ämnat att underbygga en i sin helhet tendentiös skrivelse. Att den hundrädsla och de tusentals människor som årligen söker läkarvård för angrepp av hundar som man beskriver skulle ha något med jakthunds användningen att göra är rent häpnadsväckande. I samband med att jaktsäsongen startar – och i synnerhet inför älgjakten – har Jägareförbundet ett stort antal kontakter med allmänheten och frågor runt jakten. I en del fall vill man veta var och när det jagas för att man känner viss oro. Denna oro är emellertid helt kopplad till att det finns vapen med i sammanhanget. Den oro för hundanvändningen som man ger uttryck för i skrivelsen är enligt förbundets mening kraftigt överdriven och inget som allmänheten gett uttryck för i all de kontakter som förbundet har varje år. Allmänheten möter inte jagande hundar utom i absoluta undantagsfall, och då är hunden dessutom normalt ointresserad av människor. Istället är det i anslutning till bebyggelse, eller inomhus, som allmänheten möter hundar.

7. Löshunds jaktens påverkan på olycksrisker

Här framför man ett rent spekulativt påstående om att löshundsjakten skulle leda till toppar i olycksstatistiken eftersom de flesta trafikolyckor inträffar under den tid då löshunds jakt bedrivs. Man förbiser helt kända faktorer som dagsljusets längd, snöförhållanden, kalvavstöttningsperioden m.m. Modern forskning från SLU visar att olycksrisken inte ökar i samband med älgjakt. Nationella viltolycksrådet följer viltolycksutvecklingen med mycket stor noggrannhet och analyserar regelbundet eventuella orsaker till viltolyckssituationen. Jägareförbundet ser ingen anledning till att starta en parallell utredning i detta avseende utifrån de lösa antaganden som framförs.

5. Hemställan från Svenska Jägareförbundet om ändrade jakttider från och med 2012-07-01

Eget förslag. Inga kommentarer.

6. Hemställan från länsstyrelsen i Södermanlands län avseende skydds jakt på grågås.

Grunden till Länsstyrelsens hemställan är den skrivelse som LRF Södermanland skickat in, men länsstyrelsens förslag är begränsat till att gälla utökad skydds jakt endast under april månad. Jägareförbundet ser inget skäl till att skydds jaktsmöjligheten vid skador på oskördad gröda inte ska kunna gälla året om i enlighet med vad som gäller för kanadagås. Förslaget avstyrks till förmån för Jägareförbundets och LRF:s förslag.

7. Framställan från länsstyrelsen i Gävleborg m.fl. om rätt att under vissa förutsättningar fatta beslut om jakttider för älg.

Framställan berör två situationer då länsstyrelsen vill ha författningsstöd att besluta om jakttider för älg. Den ena gäller rätt för länsstyrelse som inrättat ett länsöverskridande älgförvaltningsområde att också besluta om jakttiden - inom ramen för de tider som gäller i jaktförordningen - för hela älgförvaltningsområdet, inklusive den del som inte ligger inom det egna länet. Enlig Jaktförordningen §3c är det den länsstyrelse inom vars område huvudelen av ett älgförvaltningsområde är beläget som fattar beslut om inrättandet av området. Jägareförbundet ser det som en självklarhet att samma förutsättningar för jaktens genomförande ska gälla inom hela älgförvaltningsområdet. Grunden för den adaptiva älgförvaltningen är att älgförvaltningsområdet ska förvaltas och hållas samman som en enhet. Jägareförbundet tillstyrker förslaget.

Den andra situationen som behandlas i skrivelsen gäller de län som berörs av gränsdragningen mellan septemberjaks- och oktoberjaksområdet. Här handlar det i stället om att länsstyrelsen vill ha författningsstöd för att besluta om annan gränsdragning för jakttidsstarten än vad som framgår av jaktförordningen. Förslaget överensstämmer helt med det som Jägareförbundet tagit upp i sin hemställan om ändrade jakttider och tillstyrks därför med hänvisning till den motivering som framgår av förbundets hemställan.

8. Hemställan från Sv. Samernas Riksförbund om ändring av 28 § jaktförordningen.

Jägareförbundet anser att Samernas Riksförbund resonemang och motivering till att det aktuella förbudet att tillämpa möjligheten till skydds jakt på enskilda initiativ enligt § 28 JF är logisk. Rent principiellt bör det aktuella lagrummet vara tillämpligt för att skydda tamdjur oavsett var tamdjursskötseln bedrivs. Begränsningen torde ha tillkommit när rovdjurssituationen var helt annorlunda samt att § 28 hade en i grunden helt annan lydelse. Jägareförbundet tillstyrker förslaget.

Referenser

Aanes S., Engen S., Saether B-E., Willebrand T. & Marcström W. 2002. Sustainable harvesting strategies of Willow Ptarmigan in fluctuating environment. *Ecological Applications*. 12. 281-290

Andersson Å. I brev avser brevväxling 2011 med anledning av denna skrivelse och Å.A. kännedom av rapporter/data som endast publicerats som rapporter med begränsad spridning.

Antonsen S. 1983. Habitatvalg og næringspreferanse hos lirypekyllinger (*Lagopus lagopus*). Huvudfagsoppgave. Universitetet i Tromsø. Avd. For arktisk biologi. Tromsø. Norge.

Asferg T. 1999. Krager, husskader og småvildt- En vurdering av preadationes effekt på småvildtbestande og mugigheten for att begreanse effekten ved jagt og regulering. Faglig rapport. DMU. 283. Danmark

Ashmyr L. 2012. Hunter dynamics in relation to willow grouse demography- implications for management and interpretation of harvest data. Doktorsavhandling. Tromsø Universitet.

- Bolton M., Tyler G., Smith K. & Bamford R. 2007. The impact of predator control on lapwing *Vanellus vanellus* breeding success on wet grassland nature reserves. *J. Appl. Ecol.* 44. 534-544.
- Brittas R. 1988. Lär känna Dalripan. Svenska Jägareförbundet. Stockholm.
- Cote´I. & Sutherland W.J. 1997. The effectiveness of removing predators for protect bird populations. *Cons. Biology.* 11. 395-405
- Coulson, J.C. 1984. The population dynamics of the Eider duck *Somateria mollissima* and the evidence of extensive non-breeding by adult ducks. *Ibis* 126: 525–543
- Dunn P. 2004. Breeding dates and reproduction. In *Birds and Climate Change*. Edited by: Moller A., Fiedler W., & Berthol A. *Adv. Ecol. Res.* 35. 69-87.
- E Kroos J., Fox A.D., Christensen T.K., Peterson I.K., Kilpi M., Jónsson J.E., Green M., Laursen K., Cervencal A., de Boer P., Nilsson L., Meissner W., Garthe S. & Öst M. 2011. Declines amongst breeding Eider *Somateria mollissima* numbers in the Baltic/Wadden Sea flyway. *Ornis Fennica*. In press
- Erikstad, KE, Pedersen HC & Steen JB 1985. Clutch size and egg size variation in willow grouse. *Ornis Scandinavica.* 16. 88-94.
- Evans K.L. 2004. The potential for interactions between predation and habitat change to cause population declines of farmland birds. *Ibis.* 146. 1-13.
- Fox A.D., Ebbinge B.S., Mitchell C., Heinicke T., Aarvak T., Colhoun K., Clausen P., Dereliev S., Farago S., Koffijberg K., Kruckenberg H., Loonen M.J.J.E., Madsen J., Mooij J., Musil P., Nilsson L., Pihl S. & Der Jeugd H. 2010. Current estimates of goose population size in western Europe, a gap analysis and an assesment of trends. *Ornis Svecica* 20: 115-127.
- Green M. 2010. Hur går det för Ejdern *Somateria mollissima* i Sverige?– en snabb lägesbeskrivning, september. Rapport till Naturvårdsverket.
- Green M. 2012. Mailväxling angående trutarnas populationsutveckling. M. Green arbetar på Svensk Fågeltaxering, Lunds Universitet.
- Gärdenfors U. 2010. Svenska rödlistan. Data från artbeskrivning också tillgänglig på <http://www.slu.se/Global/externwebben/centrumbildningar-projekt/artdatabanken/Dokument/R%c3%b6dlistan/Exempelarter/exempelart2010-ejder.pdf>
- Heinecke T. 2010. Tundra Bean Goose *Anser fabalis rossicus* during spring migration in northern Sweden- rare visitor or regular passage migrant? *Ornis Svecica* 20: 174-183.
- Hörnell-Willebrand M. 2005. Temporal and spatial Dynamics of Willow Grouse *Lagopus lagopus*. Doktorsavhandling. SLU. Umeå. Sweden.
- Hörnell-Willebrand.2012. Information per e-mail angående manuskript om PVA på svenska fjällripepopulationen.
- Kaald P. 1992. Project fjellrype- resultat fra fjellrypetakseringen I Nordkapp commune, Finnmark 1976-1985. Rapport nr 2.
- KeyConcepts.2008.http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/hunting/docs/reprod_25-31_en.pdf

- Marcström, V & Höglund, N. 1980. Factors affecting reproduction of willow grouse, *Lagopus lagopus*, in two highland areas of Sweden. *Swed. Wildlife Research (Viltrevy)* 11:285-314
- Marcström V., Kenward R.E., Engren E. 1988. The impact of predation on boreal tetraonids during Vole cycles: An experimental study. *J. of Animal Ecology*. 57. 859-872
- Nilsson L. 2009. Internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige. Årsrapport för 2008/2009. Lunds Universitet. Lund.
- Nilsson L. & Månsson J. 2011. Inventering av sjöfåglar, gäss och tranor i Sverige- internationella sjöfågel- och gåsinventeringarna i Sverige. Årsrapport för 2010/2011. Lunds Universitet. Lund.
- Nilsson L. 2011. The migration of Finnish Bean Geese *Anser fabalis* in 1978-2011. *Ornis Svecica* 21: 157-166.
- Ottvall R., Edeneius L., Elmberg J., Engström H., Green M., Holmqvist N., Lindström Å., Pärt T & Tjernberg M. 2009. Population trends of the birds. *Ornis Svecica* 19: 117-192.
- Ottvall R., Kindberg J. & Holmqvist N. 2010. Analys av populationstrender och avskjutningsstatistik för änder och gäss i Sverige. Migrerande arter FoMa-vilt 2010. SLU-rapport.
- Ottosson U., Elmberg J., Haas F., Gustafsson R., Holmqvist N., Lindström Å., Ottvall R., Svensson M., Svensson S. & Tjernberg M. Fåglarna i Sverige - antal och förekomst. SOF. Kommande bok 2012.
- Parslow-Otsu M. 1991. Bean geese in the Yare Valley, Norfolk. *Brittish birds* 84:161-170
- Skov H., Heinänen S., Zydels R., Bellebaum J., Bzoma S., Dagys M., Durinck J., Garthe S., Grishanov G., hario M., Kieckbusch J.J., Kube J., Kuresoo A., Larsson K., Luigujoe L., Meissner W., Nehls H.W. , Nilsson L., Petersen I.K., Roos M.M., Pihl S., Sonntag N., Stock A., Stipniece A. & Wahl J. 2011. Waterbird populations and Pressures in the Baltic sea. Rapport. Nordic Council of Ministries. TemaNords 2011:550.
- Smith, R.K., Pullin, A.S., Stewart, G.B. & Sutherland, W.J. 2010. Is predator control an effective strategy for enhancing bird populations? CEE review 08-001 (SR38). Environmental Evidence: www.environmentalevidence.org/SR38.html.
- Steen J.B. 1989. Ryper. 367 pp. Gyldendal Norsk Forlag. Norge
- Svenska Jägareförbundet. 2005. Årsrapport Viltövervakningen.
- Svensk Fågeltaxering 2011. Data hämtat från Svensk Fågeltaxerings hemsida. Lunds Universitet. <http://www.zoo.ekol.lu.se/birdmonitoring>.
- Thuman, K. 2003. Female reproductive strategies in the ruff. Doktorsavhandling. Uppsala Universitet.
- Widemo, F. 2006. Bristanalys över rödlistade fågelarter knutna till våtmarker i odlingslandskapet. Beslutsunderlag, Jordbruksverket
- Widemo F. 2008. Predatorkontroll inom viltförvaltning och naturvård- en kunskapsöversik över predationens betydelse och effekter av predatorkontroll. Svenska Jägareförbundet. Viltforum 1/2008.

Widemo, F., Thuman K. & Borg, L. 2012 Breeding biology, habitat requirements and conservation of the ruff, (*Philomachus pugnax*), in the agricultural landscape. *Manuscript*

Widemo, F. 2012. Management of shore meadows and breeding waders- the importance of vegetation structure. *Manuscript*.

Willebrand T., Hörnell-Willebrand M. & Asmayhr L. 2011. Willow grouse bag size is more sensitive to variation in hunter effort than to variation in willow grouse density. *Oikos*. 120. 1667-1673.

Viltövervakningen. Svenska Jägareförbundet. 2011. Muntlig kontakt med Jonas Kindberg.